

ผลการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้ทางการผดุงครรภ์

และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Effects of Group Discussion Teaching Method

on Midwifery Knowledge and Satisfaction among Nursing Students,

Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ฉวี	เบาทรวง	พย.ด.*	Chavee	Baosoung	Ph.D.*
นันทพร	แสนศิริพันธ์	พย.ด.**	Nantaporn	Sansiriphun	Ph.D.**
จริยาพร	ศรีสว่าง	พย.ม.**	Jariyaporn	Srisawang	M.N.S.**
สมพิศ	อำไพ	พย.ม.***	Somphit	Amphai	M.N.S.***
สุจิตรา	ชัยวุฒิ	พย.ม.***	Sujittra	Chaiwuth	M.N.S.***

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนการสอนทางการผดุงครรภ์ การวิจัยกึ่งทดลองในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้ทางการผดุงครรภ์ และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนในกระบวนวิชา การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 (554491) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัย จำนวนทั้งหมด 82 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม แบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และแบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 เท่ากับ 0.65 และแบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

-
- * รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
* Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University
*** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
*** Instructor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ผลการวิจัย พบว่า

ภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ทางการผดุงครรภ์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.39 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในภาพรวมเท่ากันทั้งด้านเนื้อหา การสอน ด้านรูปแบบการสอน และด้านการนำไปใช้ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.54 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มทั้งหมดโดยเฉลี่ย

ผลการวิจัยแสดงว่า การจัดการสอนแบบอภิปรายกลุ่มสามารถใช้เป็นทางเลือกในการสอนเพื่อส่งเสริม การบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์

คำสำคัญ: การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม ความรู้ทางการผดุงครรภ์ ความพึงพอใจ นักศึกษาพยาบาล

Abstract

Teaching and learning arrangement for students to correctly integrate theoretical and practical knowledge is very important issue in teaching and learning midwifery. This quasi-experimental classroom research aimed to determine the effect of group discussion teaching method on midwifery knowledge and students' satisfaction on group discussion method in integrating theoretical and practical midwifery knowledge. Subjects were 82 fourth year nursing students, Faculty of Nursing, Chiang Mai University who enrolled in Nursing Midwifery Practice 2 (554491), second semester in 2011 academic year and were willing to participate in this study. The research instruments included group discussion teaching plan, midwifery knowledge paper test, and satisfaction questionnaire which were content validated by three experts. The Kuder-Richardson coefficient (KR 20) of midwifery knowledge test was 0.65 and the Cronbach's alpha coefficient of satisfaction questionnaire was 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics and paired t-test for dependent samples.

The results of study

After teaching and learning via group discussion class, the subject's posttest mean scores of midwifery knowledge were statistically significant higher than the pretest scores ($p < 0.001$). The majority 74.39% of the subjects equally rated satisfaction at the highest level with overall teaching and learning arrangement by group discussion regarding teaching content, teaching method and content usage. The majority 68.54% of the subjects rated satisfaction at the highest level with total average teaching and learning arrangement by group discussion. Findings of the study show that group discussion is suggested as alternative teaching method to promote integration of theoretical and practical midwifery knowledge.

Key words: Group Discussion Teaching Method, Midwifery Knowledge, Satisfaction, Nursing Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาพยาบาลมีเป้าหมายสำคัญในการเตรียมพยาบาลให้มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการ และด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามลักษณะของวิชาชีพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงประกอบด้วยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องสอดคล้องและประสมประสานกัน (จินตนา ยูนิพันธ์, 2527) ซึ่งสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลผดุงครรภ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

กลุ่มวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชา การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 (554491) จำนวน 2 หน่วยกิต ลักษณะกระบวนวิชาเป็นการฝึกปฏิบัติการนำกระบวนกรพยาบาลมาใช้ในการพยาบาลผู้คลอดปกติ และผู้คลอดครรภ์เสี่ยงสูงตามปัญหาและความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการทำคลอดปกติ การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ การช่วยเหลือการคลอดผิดปกติ การบริหารทารกแรกเกิด และการส่งเสริมสัมพันธ์อาภะหว่างมารดากับทารก ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญข้อหนึ่งของกระบวนวิชานี้ คือ นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติได้ถูกต้องและครบทุกขั้นตอน (งานบริการการศึกษา, 2546)

การจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชานี้ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายประการ ได้แก่ นักศึกษาได้เรียนภาคทฤษฎีการพยาบาลผดุงครรภ์และการพยาบาลมารดาและทารก ตั้งแต่เมื่ออยู่ในชั้นปีที่ 3 ทั้งหมด 6 หน่วยกิต ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินการเรียนภาคทฤษฎีว่า เนื้อหามีมากเกินไป เข้าใจยาก นักศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงหรือเข้าใจเหตุการณ์ในสถานการณ์จริงได้ เมื่อนักศึกษา

มาฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติในห้องคลอดในชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีระยะเวลาห่างจากการเรียนภาคทฤษฎีเป็นเวลานาน ทำให้นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติได้น้อย อีกทั้งระยะเวลาฝึกปฏิบัติในกระบวนวิชานี้ทั้งหมด 4 สัปดาห์ ละ 4 วัน รวมทั้งหมด 16 วัน ทำให้นักศึกษามีโอกาสฝึกประสบการณ์ในห้องคลอดค่อนข้างน้อย ประกอบกับในปัจจุบันจำนวนผู้คลอดลดลง เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนกระบวนวิชานี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินผลตนเองว่าไม่ค่อยมีความมั่นใจในการทำคลอด และการปฏิบัติการพยาบาลในระยะคลอด (เอกสารประเมินผลกระบวนวิชา 554491, 2553) สำหรับปีการศึกษา 2554 นอกจากระยะเวลาฝึกปฏิบัติสั้นแล้ว นักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติในแต่ละกลุ่มมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยในปีการศึกษา 2552 มีนักศึกษาฝึกปฏิบัติในกระบวนวิชานี้กลุ่มละ 16-18 คน ปีการศึกษา 2553 และ 2554 มีนักศึกษาฝึกปฏิบัติกลุ่มละ 22-23 คน เมื่อรวมกับนักศึกษาในหลักสูตรนานาชาติจึงมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นกลุ่มละ 26-27 คน อีกทั้งยังมีนักศึกษาแพทย์และนักศึกษาพยาบาลจากสถาบันอื่นมาฝึกในแหล่งฝึกเดียวกันจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้ประสบการณ์ต่างๆ ในการฝึกปฏิบัติลดลง ส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ในการเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติลดลงด้วย

คณาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนและนิเทศนักศึกษาในกระบวนวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 คือ การฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะคลอด จึงได้ร่วมกันศึกษาหาแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการพยาบาลผดุงครรภ์ และพบว่า การซักถามและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในขณะฝึกปฏิบัติงาน เป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดหาคำตอบเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติได้ดีขึ้น คณาจารย์ผู้สอนจึงสนใจนำวิธีการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียนมาใช้ในการเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติของกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 ครอบคลุมทั้งกระบวนวิชา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจการพยาบาลผู้คลอดในระยะคลอดทั้ง

ในรายปกติและรายครรภ์เสี่ยงสูง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม (group discussion) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner-centered) วิธีหนึ่ง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และมีลักษณะการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (active learning) เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิด พิจารณา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่นักศึกษาสนใจร่วมกัน และเป็นวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิด การฟัง การพูด การแสดงความคิดเห็น โดยผู้สอนเป็นผู้นำการอภิปรายและเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้นๆ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนสนใจมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนด้วยวิธีการที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมรับฟัง ได้พูด ได้คิด ได้สนทนา และทำความเข้าใจไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ หลักการ และทฤษฎีต่างๆ (พันทิพา อุทัยสุข และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2529)

การจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการอภิปรายกลุ่มทั้งชั้นเรียน (class discussion) มีลักษณะการอภิปรายกลุ่มแบบถาม-ตอบ หรือปฏิจาภิวัตน์ (questioning-answering) (ทิตินา แคมมณี, 2550) โดยผู้สอนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า รวบรวม เนื้อหาความรู้และการปฏิบัติที่นักศึกษาส่วนใหญ่สงสัย และไม่เข้าใจ และผู้สอนจัดเตรียมแนวคำถามในการอภิปรายที่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายและเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย รวมทั้งสรุปเนื้อหาความรู้ สำหรับผู้เรียน มีหน้าที่เตรียมความพร้อม เตรียมความรู้และข้อสงสัยเข้าร่วมอภิปราย รวมทั้งเป็นผู้ฟัง คิด พิจารณา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หาคำตอบ ตอบคำถาม หรือถามคำถามที่ตนเองสงสัย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฟัง คิด พูด เขียน หรือจดบันทึกในช่วงเวลาของการเรียนรู้ช่วงเดียวกัน เชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าและรับรู้ได้

ลึกซึ้งกว่าการฟังหรือการอ่านเพียงอย่างเดียว (พันทิพา อุทัยสุข และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2529) สำหรับเทคนิคการใช้คำถามในการอภิปรายกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น โดยการใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดหาคำตอบในระดับที่สูงกว่าระดับความจำ เช่น การใช้คำถาม ทำไม อย่างไร เพราะเหตุใด เป็นต้น ผู้สอนเป็นเพียงผู้เชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนรวมทั้งเป็นผู้สรุปเนื้อหาสาระของบทเรียน (พันทิพา อุทัยสุข และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2529) คณะผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มโดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเนื้อหาความรู้ ภาคทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับภาคปฏิบัติของกระบวนการวิชาการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลผดุงครรภ์ 2 อย่างละเอียด แล้ววิเคราะห์ แยกหมวดหมู่ เตรียมเนื้อหาความรู้พร้อมทั้งสร้างแนวคำถามที่เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้เทคนิคการใช้คำถามตามระดับจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของ Bloom มี 6 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดหาคำตอบในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับความจำ (ทิตินา แคมมณี, 2550) แบ่งเนื้อหาตามการฝึกปฏิบัติออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การพยาบาลผู้คลอดรับใหม่ ประกอบด้วย หลักการรับใหม่ผู้คลอด อาการนำเข้าสู่ระยะคลอด อาการเจ็บครรภ์จริง เจ็บครรภ์เตือน หลักในการประเมินความเสี่ยง การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การคิดอายุครรภ์ การตรวจครรภ์ การตรวจภายใน การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ การทำความสะอาด อวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก การสวนอุจจาระ หลักปฏิบัติกรณีผู้คลอดมีน้ำคร่ำเดิน และกรณี การคลอดฉุกเฉิน

แนวคำถามการพยาบาลผู้คลอดรับใหม่ เช่น 1) นักศึกษาทราบได้อย่างไรว่าผู้คลอดเข้าสู่ระยะคลอดแล้ว 2) นักศึกษาแยกแยะอาการเจ็บครรภ์เตือนและอาการเจ็บครรภ์จริงได้อย่างไร 3) ผู้คลอดที่มีความสูง 140 เซนติเมตร หรือ BMI 35 กิโลกรัมต่อตารางเมตร มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการคลอดยากอย่างไร 4) กรณี

ผู้คลอดให้ประวัติว่ามีน้ำใสๆ ไหลเปื้อนผ้าถุงโดยไม่มีอาการเจ็บครรภ์ ควรปฏิบัติอย่างไร และปฏิบัติอะไรเป็นลำดับแรก เพราะเหตุใด เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การพยาบาลในระยะที่ 1 ของการคลอด หรือ ระยะเจ็บครรภ์ ประกอบด้วย การประเมินและการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้หลัก 5P's 1) physical conditions เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา ระบบต่างๆ การจัดการความเจ็บปวดภาวะ hyperventilation การป้องกันการคลอดยาวนาน เป็นต้น 2) passenger เช่น การประเมินสภาวะทารกในครรภ์ การแปลผล non-stress test (NST), contraction stress test/oxytocin challenge test (CST/OCT), biophysical profile (BPP), electronic fetal monitoring, artificial/spontaneous rupture of membranes (ARM/SRM) เป็นต้น 3) power เช่น ลักษณะการหดตัวของมดลูกในระยะเจ็บครรภ์ induction/augmentation, Friedman curve, partogram, Ferguson reflex เป็นต้น 4) passage เช่น การเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก การตรวจภายใน Bishop scores เป็นต้น และ 5) psyche เช่น ความกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด fear-tension-pain syndrome เป็นต้น

แนวคำถามการพยาบาลในระยะที่ 1 ของการคลอด เช่น 1) การเฝ้าคลอดมีความสำคัญอย่างไร 2) ทราบได้อย่างไรว่าผู้คลอดมีความก้าวหน้าในการคลอด 3) ปัจจัยใดสำคัญที่สุดในการส่งเสริมความก้าวหน้าของการคลอด เพราะเหตุใด 4) partogram ใช้ประเมินความก้าวหน้าของการคลอดได้อย่างไร 5) Bishop score ใช้ในการประเมินอะไร และอย่างไร เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การพยาบาลในระยะที่ 2 และ 3 ของการคลอด คือ ระยะเบ่งคลอดและระยะคลอดรก รวมการทำคลอดปกติ การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ ประกอบด้วย ท่าที่เหมาะสมสำหรับการคลอด การประเมินรวมทั้งการดูแลผู้คลอดและทารกในระยะเบ่งคลอด หลักการเบ่งคลอด การป้องกันการตกเลือดในระยะที่ 3 ของการคลอด การทำคลอดปกติ ได้แก่ หลักการทำคลอดศีรษะไหล่ และลำตัว หลักการทำคลอดรก การตรวจรก การป้องกันการฉีกขาดของฝีเย็บ และหลักการตัดและ

ซ่อมแซมฝีเย็บ

แนวคำถามการพยาบาลในระยะที่ 2 และ 3 ของการคลอดและการทำคลอดปกติ เช่น 1) ท่าศีรษะและลำตัวสูงช่วยส่งเสริมการคลอดได้อย่างไร 2) การทำคลอดศีรษะ และการทำคลอดไหล่มีหลักการอย่างไร 3) เมื่อศีรษะเงยแล้วจะหมุนกลับ 45 องศาเพราะเหตุใด 4) กรณีสายสะดือพันคอ มีหลักการช่วยเหลืออย่างไร 5) การทำคลอดรกมีหลักการอย่างไร 6) ทำไมต้องคลึงมดลูกก่อนทำคลอดรกและหลังการทำคลอดรก เป็นต้น

ส่วนที่ 4 การพยาบาลในระยะที่ 4 ของการคลอด และการพยาบาลทารกเกิดใหม่ ประกอบด้วย การประเมินในระยะที่ 4 ของการคลอด ได้แก่ สัญญาณชีพ การหดตัวของมดลูก ปริมาณเลือดออกทางช่องคลอด กระเพาะปัสสาวะ ผีเย็บ หลักการพยาบาลในระยะที่ 4 ของการคลอด การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของทารกเกิดใหม่ ได้แก่ ระบบหายใจ ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย และการสูญเสียความร้อน การประเมินภาวะทารกเกิดใหม่ ได้แก่ การประเมิน Apgar score การวินิจฉัยภาวะการขาดออกซิเจน การตรวจร่างกายทารกเกิดใหม่ และหลักการพยาบาลทารกเกิดใหม่ปกติ

แนวคำถามการพยาบาลในระยะที่ 4 ของการคลอดและการพยาบาลทารกเกิดใหม่ เช่น 1) ภายหลังรกคลอด มดลูกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร 2) ลักษณะการตกเลือดจากมดลูกหดตัวไม่ดีและการฉีกขาดของช่องทางคลอดแตกต่างกันอย่างไร 3) การหายใจของทารกเกิดใหม่ปกติมีลักษณะอย่างไร 4) ทารกเกิดใหม่สูญเสียความร้อนได้อย่างไร 5) ภาวะการขาดออกซิเจนของทารกวินิจฉัยได้อย่างไร 6) ลักษณะของทารกเกิดใหม่ครบกำหนดแตกต่างจากทารกคลอดก่อนกำหนดและเกินกำหนดอย่างไร เป็นต้น

ส่วนที่ 5 การพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะแทรกซ้อน ประกอบด้วย ภาวะตกเลือดก่อนคลอด ได้แก่ ภาวะรกเกาะต่ำ ภาวะรกลอกตัวก่อนกำหนด และ เส้นเลือดสายสะดือทารกเกาะต่ำ (vasa previa) ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ภาวะฉีกเส้นทางสุติกรรม การช่วยคลอดด้วยสุติศาสตร์

หัตถการ และยาที่ใช้บ่อยในระยะคลอด

แนวคำถามการพยาบาลผู้คลอดที่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น 1) อาการและอาการแสดงของภาวะรกเกาะต่ำและภาวะรกลอกตัวก่อนกำหนดแตกต่างกันอย่างไร 2) อาการแสดงของ ruptured vasa previa เป็นอย่างไร 3) ภาวะ mild และ severe preeclampsia แตกต่างกันอย่างไร 4) การเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างชี้ว่าเกิดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด 5) อาการและอาการแสดงของมดลูกแตกคุกคามเป็นอย่างไร 6) เมื่อพบ late deceleration แสดงว่าทารกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และให้การช่วยเหลืออย่างไร 7) การใช้เครื่องดัดสุญญากาศและการใช้คีมในการช่วยคลอดมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

ในการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มที่ผู้วิจัยเสริมให้กับนักศึกษาเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติกระบวนการวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่านักศึกษาจะมีความรู้ความเข้าใจการพยาบาลในระยะคลอดเพิ่มขึ้น สามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติได้ชัดเจนมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลในระยะคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ทางการผดุงครรภ์ของนักศึกษาระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม นักศึกษามีคะแนนความรู้ทางการผดุงครรภ์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน โดยผู้สอนพัฒนาแนวคำถามซึ่งเป็นสิ่งเร้าตามกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจรับรู้ข้อมูล ได้คิด พิจารณา หาเหตุผล หาคำตอบ และแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางการผดุงครรภ์ผ่านทางการฟัง คิด พูด และจดบันทึกข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้า คือ การมีความรู้ภาคทฤษฎีเชื่อมโยงสู่ภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น และผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นและการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental classroom research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปกติ คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชา การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 (554491) ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 18 - 22 คน จำนวนทั้งหมด 82 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มและสื่อพาวเวอร์พอยท์ประกอบการสอน คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พร้อมทั้งสร้างแนวคำถามที่เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติของกระบวนการวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ 1) การพยาบาลผู้คลอดรับใหม่ 2) การพยาบาลในระยะเจ็บครรภ์ 3) การพยาบาลในระยะเบ่งคลอด ระยะคลอดรก รวมการทำคลอดปกติ การตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ 4) การพยาบาลในระยะ 2

ชั่วโมงแรกหลังคลอดและการพยาบาลทารกแรกเกิด และ
5) การพยาบาลผู้คลอดครรภ์เสี่ยงสูงที่มีภาวะแทรกซ้อน
ทางสูติกรรม

แบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ ที่คณะผู้วิจัย
สร้างขึ้นครอบคลุมวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา จำนวน
60 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่มีข้อคำถามแบบเลือกตอบ
(multiple choice) 4 ตัวเลือก แผนการสอนแบบ
อภิปรายกลุ่ม สื่อพาวเวอร์พอยท์ประกอบการสอน และ
แบบทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ ได้ผ่านการตรวจ
สอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ โดยวิธีของ
คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้เท่ากับ 0.65

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการ
เรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัยปรับใช้จาก
แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนของ
สุจิตรา ชัยวุฒิ, สุกัญญา บริสัณญกุล, ณวี เบาทรวง, และ
กิงฟ้า แสงลี (2554) และ กิงฟ้า แสงลี, จริยาพร ศรีสว่าง,
สุจิตรา ชัยวุฒิ, ณวี เบาทรวง (2553) ประกอบด้วย ความ
พึงพอใจด้านเนื้อหา 6 ข้อ ด้านรูปแบบการสอน 5 ข้อ
และด้านการนำไปใช้ 4 ข้อ รวมทั้ง 15 ข้อ เป็นแบบ
วัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด
เท่ากับ 5 คะแนน มากเท่ากับ 4 คะแนน ปานกลาง
เท่ากับ 3 คะแนน น้อยเท่ากับ 2 คะแนน และน้อยที่สุด
เท่ากับ 1 คะแนน และค่าความเชื่อมั่นจากการวิเคราะห์
ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.98

การรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม
ข้อมูลภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ และคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพหุศาสตร์กลุ่ม
ตัวอย่างตามขั้นตอน โดยในวันปฐมนิเทศกระบวนการ
วิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ 2 คณะผู้วิจัย
พบนักศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ ขั้นตอน
การรวบรวมข้อมูล และสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ
การเข้าร่วมการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผลการ

เรียนของนักศึกษา โดยนักศึกษาสามารถเข้าร่วมได้เมื่อ
สิ้นสุดการฝึกปฏิบัติในกระบวนการวิชานี้แล้วตามวันนัด
หมายในวันหยุดราชการกลุ่มละ 1 วัน จำนวนทั้งหมด
4 กลุ่ม ๆ ละ 18-22 คน รวมทั้ง 82 คน

เมื่อถึงวันนัด กลุ่มที่ 1 วันที่ 8 ตุลาคม 2554 กลุ่ม
ที่ 2 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554 กลุ่มที่ 3 วันที่ 3 ธันวาคม
2554 และกลุ่มที่ 4 วันที่ 25 ธันวาคม 2554 ผู้วิจัยดำเนินการ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

เวลา 08.00-09.00 น. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบ
ทดสอบความรู้ทางการผดุงครรภ์ก่อนการจัดการเรียน
การสอนแบบอภิปรายกลุ่ม (pretest) ใช้เวลาประมาณ
1 ชั่วโมง

เวลา 09.00-15.30 น. คณะผู้วิจัย 5 คนดำเนินการ
จัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มตามแผนการสอน
ที่พัฒนาขึ้น ใช้เวลาประมาณ 5 ชั่วโมง

เวลา 15.30-16.30 น. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบ
ทดสอบหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม
(posttest) ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

เวลา 16.30-17.00 น. ให้กลุ่มตัวอย่างตอบ
แบบสอบถามความพึงพอใจพร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม

ผู้วิจัยรวบรวมแบบทดสอบความรู้และแบบ
ประเมินความพึงพอใจ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิง
พรรณนา และสถิติทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็น
อิสระต่อกัน (paired t-test)

ผลการวิจัย

ก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม
กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทางการผดุงครรภ์
เท่ากับ 31.41 คะแนนจากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และ
ภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม กลุ่ม
ตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นเป็น 40.62
คะแนน ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัด การเรียนการสอนแบบ
อภิปรายกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001
(ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความรู้ทางการผดุงครรภ์ของนักศึกษาาระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียน การสอนแบบ
อภิปรายกลุ่ม (n = 82 คน)

การทดลอง	Range	Mean	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม	19-41	31.41	5.00	-20.44	<.001
หลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม	26-52	40.62	5.27		

ข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม
(n = 82 คน)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจต่อการสอน					ค่าเฉลี่ย รายข้อ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
1. ด้านเนื้อหา						
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน	74.39	25.61	-	-	-	4.74
1.2 เนื้อหาอธิบายชัดเจน เข้าใจง่าย	74.39	25.61	-	-	-	4.74
1.3 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	67.07	25.61	7.32	-	-	4.60
1.4 ความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ	69.51	30.49	-	-	-	4.70
1.5 ปริมาณเนื้อหา มีความเหมาะสม	57.32	41.46	1.22	-	-	4.56
1.6 ความพึงพอใจเนื้อหาของบทเรียนโดยภาพรวม	74.39	25.61	-	-	-	4.74
2. ด้านรูปแบบการสอน						
2.1 ความเหมาะสมของการตั้งคำถามในแต่ละหัวข้อ	62.20	36.58	1.22	-	-	4.61
2.2 การกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้เรียน	45.12	48.78	6.10	-	-	4.39
2.3 ความเหมาะสมของสื่อเพาเวอร์พอยท์ที่ใช้	62.20	36.58	1.22	-	-	4.61
2.4 ความเหมาะสมการสรุปความคิดเห็น ในแต่ละหัวข้อ	71.95	28.05	-	-	-	4.72
2.5 ความพึงพอใจรูปแบบการสอน โดยภาพรวม	74.39	24.39	1.22	-	-	4.73

ตารางที่ 2 ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม (n = 82 คน) (ต่อ)

3. ด้านการนำไปใช้						
3.1 เพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาภาคทฤษฎี	71.95	28.05	-	-	-	4.72
3.2 เพิ่มความเข้าใจในการฝึกภาคปฏิบัติ	71.95	28.05	-	-	-	4.72
3.3 ความเหมาะสมในการใช้บททวนความรู้	76.83	23.17	-	-	-	4.77
3.4 ความพึงพอใจในการนำไปใช้โดยภาพรวม	74.39	25.61				4.74
ความพึงพอใจต่อการสอนโดยเฉลี่ย	68.54	30.24	1.22-	-	-	4.67

ความพึงพอใจด้านเนื้อหา นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.32–74.39 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน เนื้อหาอธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ ปริมาณเนื้อหา มีความเหมาะสม และความพึงพอใจ เนื้อหาของบทเรียนโดยภาพรวม โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้ออยู่ระหว่าง 4.56–4.74

ความพึงพอใจด้านรูปแบบการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.12–74.39 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการตั้งคำถามในแต่ละหัวข้อ การกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้เรียน ความเหมาะสมของสื่อเพาเวอร์พอยท์ที่ใช้ ความเหมาะสมของการสรุปความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อ และความพึงพอใจ รูปแบบการสอนโดยภาพรวม โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้ออยู่ระหว่าง 4.39–4.73

ความพึงพอใจด้านการนำไปใช้ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.95–76.83 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ เพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาภาคทฤษฎี เพิ่มความเข้าใจในการฝึกภาคปฏิบัติ ความเหมาะสมในการใช้บททวนความรู้ และความพึงพอใจในการนำไปใช้โดยภาพรวม โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้ออยู่ระหว่าง 4.72–4.77 โดยสรุป ภายหลังการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในภาพรวมทั้งด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการสอน และด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดเท่า

กัน คือ ร้อยละ 74.39 สำหรับความพึงพอใจต่อการสอนแบบอภิปรายกลุ่มโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 68.54 และรองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 30.24 โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อเท่ากับ 4.67

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทางพระพุทธศาสนาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) อธิบายได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มและให้ผู้เรียนในกลุ่มได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนดร่วมกัน และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุป (ทิตนา แคมมณี, 2550) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน ในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผจญกรรมนั้น เป็นการจัดการอภิปรายกลุ่มแบบปฏิจาตานุสสา ซึ่งผู้สอนได้พัฒนาแนวคำถามที่เชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผจญกรรม โดยผู้สอนใช้ข้อคำถามเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียนเกิดความสนใจรับฟังข้อมูล ได้คิด พิจารณา หาคำตอบ แสดงความคิดเห็น และถามคำถามที่ตนเองสงสัยหรือไม่เข้าใจ ทำให้กลุ่ม

ตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ทางการผดุงครรภ์ผ่านทางการฟัง การคิด การพูด และการจดบันทึกข้อมูล ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูด ฟัง คิด เขียน ในช่วงเวลาของการเรียนรู้ช่วงเดียวกัน ผู้เรียนได้ใช้ประสาทการรับรู้หลาย ๆ ทางในขณะเดียวกัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าและรับรู้ได้ลึกซึ้งกว่าการเรียนรู้ที่ได้จากการฟังหรือการอ่านเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งอย่างเดียว (พันทิพา อุทัยสุข และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2529)

ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.39 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ ทั้งด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบการสอน และด้านการนำไปใช้อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนอภิปรายกลุ่มแบบปวงฉะวิสาขนา (ทิตนา แหมมณี, 2550) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner-centered) วิธีหนึ่ง โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และมีลักษณะการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (active learning) เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิด พิจารณา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่สนใจร่วมกัน และเป็นวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) และนักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มคือ โครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมาก เป็นการสอนที่ประมวลความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนมาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก ควรจัดให้นักศึกษาทุกกลุ่ม และควรจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ในกระบวนวิชาฝึกปฏิบัติอื่นๆ ด้วย ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ และผลการวิจัยพบว่า หัวข้อการกระตุ้นความ

กระตือรือร้นของผู้เรียน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงร้อยละ 45.12 อาจเนื่องจากผู้เรียนบางส่วนเกิดความเหนื่อยล้าจากการเรียนและการทำแบบทดสอบติดต่อกันเป็นเวลานาน 4 ชั่วโมงในช่วงเช้า และประมาณ 4 ชั่วโมงในช่วงบ่าย โดยไม่มีช่วงพักระหว่างคาบเรียน ซึ่งนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มเนื่องจากเนื้อหาควรเพิ่มเวลาในการจัดโครงการเป็น 2 วัน ควรแจกเอกสารประกอบการสอนเพื่อนำไปใช้ทบทวนภายหลัง และควรเพิ่มเวลาในการเฉลยข้อสอบ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียนในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ให้นักศึกษาทุกกลุ่มในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป เพื่อให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ได้ดียิ่งขึ้น การจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียนในการบูรณาการความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการผดุงครรภ์ในครั้งต่อไป ควรมีการปรับเพิ่มเวลาและเนื้อหาให้สอดคล้องกัน ควรแจกเอกสารประกอบเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปทบทวนได้ในภายหลัง และควรจัดเวลาในการเฉลยข้อสอบเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่มในกระบวนวิชาภาคปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ในกระบวนวิชาอื่น ๆ ให้ครอบคลุมทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด
2. ควรติดตามศึกษาคะแนนความรู้ทางการผดุงครรภ์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม ในการสอบประมวลความรู้ปลายปี

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งฟ้า แสงลี, จริยาพร ศรีสว่าง, สุจิตรา ชันวุฒิ, ฉวี เบาทรวง. (2553). การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การทำคลอดปกติ สำหรับนักศึกษาพยาบาล, พยาบาลสาร, 37(1), 15-25.
- งานบริการการศึกษา. (2546). คู่มือนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันทิพา อุทัยสุข, และ สิริวรรณ ศรีพล. (2529). การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เอกสารการสอนชุดวิชา วิทยาการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุจิตรา ชันวุฒิ, สุกัญญา ปรีชญญกุล, ฉวี เบาทรวง, และ กิ่งฟ้า แสงลี (2554). การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การประเมินความก้าวหน้าในระยะคลอด. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- เอกสารประเมินผลกระบวนวิชา 554491. (2553). สรุปประเมินผลกระบวนวิชา 554491 ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2553. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่